

Lessen van Hermes, bepaald geen voorbeeldige held

MARIJKE LAURENSE

De schrijver

Jan Prij is econoom, filosoof, lekenpreker en redactiesecretaris van Christen Democratische Verkenningen, een kwartaaltijdschrift dat het geheugen en geweten van het CDA wil zijn. Op zoek naar 'het verhaal achter de feiten' heeft Prij al heel wat artikelen, lezingen en essays op zijn naam staan, onder meer voor de Bilderbergconferentie. Twaalf daarvan heeft hij nu dan samengeraapt en bewerkt voor zijn eerste echte boek, 'God en geld'.

De thematiek

Hermeneutiek, daar draait het om in dit boek. Zo'n geleerd woord waar je vaak over struikelt in theologische geschriften en dat ik dan altijd weer even moet opzoeken. Het is 'uitlegkunde' en de 'theorie van de exegese' van met name de Bijbel; het leert hoe je symbolen en tekens interpreteert. De term komt van de Griekse god Hermes, die vooral bekend is als de sluwe god van de handel en de dieven. Geen bijbelse held dus, zult

u zeggen, en ook zeker gaan voorbeeldige. Hoewel?

In 'God en geld' betoogt Prij dat je als sociaal betrokken christen nog heel wat van hem op kunt steken, op economisch, politiek en zelfs religieus gebied. Hermes is namelijk ook heel goed in 'religare', dat 'verbinden' betekent. Met die verbindende rol van Hermes voor ogen verzet Prij zich tegen de opvatting dat het in de economie alleen maar gaat om eigenbelang, concurrentie en materieel gewin ten koste van anderen. Willen mensheid en planeet nog toekomst hebben, dan kunnen we beter (weer) gaan denken in termen van partnerschap, ambachtelijkheid, beroepseer, het Rijnlandse besef van wederzijdse afhankelijkheid en dankbaarheid.

Ook in de politiek moeten we af van het idee dat we vijanden moeten uitschakelen en vooral veel daadkracht moeten tonen. Het klinkt weliswaar heldhaftig, maar met luisteren, samenwerken, onderhandelen en ouderwets op z'n Job Cohens theedrinken sticht je heel wat meer vrede in dat ene schuittje waar we nu eenmaal met z'n allen zitten, zo leren ons de mythologische belevenissen van Hermes. Het zal u dus niet verbazen dat Prij niets op heeft met Wilders of Trump. Maar ook CDA, SGP en CU wast hij de oren met het verwijt dat die een veel te klein beeld van God hebben, mensen uitsluiten en daarmee de universalistische boodschap van het christendom geweld aandoen.

Opvallendste stelling

Ook in hedendaagse geloofszaken blijken we nog veel te kunnen leren van Hermes, in zijn rol van uitvinder van taal en schrift en als bringer van goddelijke boodschappen. En als de vertaler daarvan, wat hem meteen nogal verraderlijk maakt, want een vertaling kan natuurlijk nooit perfect, volledig betrouwbaar

en absoluut waar zijn. Sterker nog, de essentie van ook de religieuze werkelijkheid is volgens Prij nu net dat die pluriform en meerduidig is, zoals bijvoorbeeld blijkt uit hoe op hoeveel verschillende manieren Martin Luther King, Moeder Teresa en Dostojevski zich geroepen voelden.

Centrale zin

"Het weer opnieuw erkennen van de kracht van verbondenheid is dé opgave voor de komende tijd."

Redenen om dit boek niet te lezen

Hoewel Prij moeite heeft met gelovigen die menen dat zij de waarheid in pacht hebben en hij mooie abstracte alinea's schrijft over hoe veelduidig de sociale werkelijkheid is, twijfelt hij zelf opvallend weinig aan zijn eigen gelijk over hoe de 'echte' werkelijkheid eruit ziet. En het is natuurlijk prachtig dat hij zijn lezers wil motiveren het goede te doen, maar om nu zo vaak een hoofdstuk te besluiten met een halve kanselrede?

Redenen om dit boek wel te lezen

Prij put uit een rijke en gevarieerde boekenkast en geeft heldere samenvattingen van het werk van een hele rij niet per se christelijke schrijvers die hem hebben geïnspireerd, zoals Peter Sloterdijk, Jonathan Sacks en Paul Ricoeur. Als hij zijn betoog rond Jezus, de Heilige Geest of Paulus had opgebouwd, was hij vast tot vergelijkbare conclusies gekomen. Maar via de stoutige, heidense Hermes blij je van een oeroude christelijke basisboodschap inderdaad opeens weer een spannend leesavontuur te kunnen maken. Petje af.

God en geld

Jan Prij

Klement, 210 blz. € 21,99

****